

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Страсбург, 5.7.2022 г.
COM(2022) 332 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Нова европейска програма за иновации

{SWD(2022) 187 final}

1. ВОДЕЩА РОЛЯ В НОВАТА ВЪЛНА ОТ ДЪЛБОКОТЕХНОЛОГИЧНИ ИНОВАЦИИ

Иновациите са от съществено значение за повишаване на конкурентоспособността на Европа и за гарантиране на здравето и благополучието на нейните граждани. Иновациите оформят пазарите, преобразяват икономиките, стимулират поетапните промени в качеството на обществените услуги и са абсолютно необходими за постигането на общите цели на двойния екологичен и цифров преход.

В ход е нова вълна от иновации: дълбокотехнологичните иновации се основават на авангардна наука, технологии и инженерство, като често съчетават напредъка във физическата, биологичната и цифровата сфера и имат потенциала да осигурят решения, водещи до промени, в контекста на глобалните предизвикателства. Дълбокотехнологичните иновации, които се появяват от растяща група от иновативни новосъздадени предприятия в ЕС, имат потенциала да стимулират иновациите в икономиката и обществото. Това от своя страна може да промени бизнес средата на ЕС и свързаните с нея пазари и да спомогне за справяне с най-неотложните обществени предизвикателства, включително чрез постигане на целите на ООН за устойчиво развитие.

Европа има дълга и славна история в областта на иновациите и е в оптимална позиция да има водеща роля в тази вълна от дълбокотехнологични иновации поради четири основни причини.

Първо, водещата роля на ЕС в науката. ЕС е движеща сила в създаването на знания, а за дълбокотехнологичните иновации се използват новите познания в областта на науката и технологиите, основани на най-високите стандарти за етика и почтеност. С 6% от световното население, на ЕС се дължи една пета от всички публикации с най-високо качество¹ в света². Освен това дружествата от ЕС са световни лидери в областта на зелените патенти с висока стойност и зелените патенти в енергоемките отрасли.

Второ, силната промишлена база на Европа и все по-динамичната екосистема за новосъздадени предприятия. Чрез дълбокотехнологичните иновации се създават физически продукти, а не чисто софтуерни услуги³, поради което те често се възползват от силни партньорства с водещи отрасли. Партньорствата, насърчавани между предприятията и изследователите чрез програми на ЕС, наред с политики като новата промишлена стратегия⁴ и свързаните с нея инициативи, като например европейския законодателен акт за интегралните схеми⁵, дават възможност за разработване на силни предложения на ЕС и вериги за създаване на стойност в сектори, основаващи се на дълбоките технологии.

Трето, амбициозните рамкови условия, благоприятстващи иновациите на единния пазар. Дълбокотехнологичните иновации са насочени към решения за ключови обществени предизвикателства. Както е видно например от позицията на ЕС в областта на вятърната

¹ Определени като първите 10% най-често цитирани публикации.

² Science, Research and Innovation Performance of the EU (SRIP) report 2022 (Доклад за резултатите на ЕС в областта на науката, научните изследвания и иновациите (SRIP) от 2022 г.).

³ 83% от предприятията в областта на дълбоките технологии се занимават със създаването на физически продукт (източник: Boston Consulting Group).

⁴ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_bg

⁵ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/european-chips-act>

енергия,⁶ смелите политически решения, като например по отношение на изменението на климата и опазването на околната среда, съчетани с тясно сътрудничество между публичния и частния сектор и предимствата на единния пазар, създадоха условия за процъфтяването на европейските дружества в сектори на бъдещето, основани на дълбоките технологии.

И накрая, базата от таланти на Европа. Дълбокотехнологичните новосъздадени предприятия и иновации се нуждаят от достъп до солидно предлагане на умения в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ) и предприемачески умения и свързаните с тях способности, които са съобразени с най-високите ценности и принципи на научноизследователската и развойната дейност. В Европа се намират някои от най-добрите висши училища (ВУ) и научноизследователски организации в света, като техният жизненоважен принос за програмата на ЕС в областта на образованието, научните изследвания и иновациите продължава да се засилва чрез инициативи като новата европейска стратегия за университетите⁷. Със 17,5 милиона души във висшето образование, над един милион изследователи и увеличено лицензиране, патентоване и учредяване на новосъздадени предприятия в много държави, тези институции вече имат решаваща роля за осигуряване на потока от квалифицирани лица и идеи за дълбокотехнологичните иновации.

За да оползотвори тези силни страни, ЕС ще предприеме конкретни нови мерки. Тези мерки ще осигурят възможност на новаторите, включително новосъздадените предприятия в областта на дълбоките технологии, да се възползват по-добре от единния пазар и да привличат нови институционални инвеститори за укрепване на финансовите и капиталовите пазари с цел присъствие на пазара и разрастване на дружествата в областта на дълбоките технологии в ЕС. Новите мерки ще помогнат на хората да придобият по-подходящи умения, за да се осигури възможност за реализиране на потенциала на различните групи от населението, особено на жените, и за привличане на таланти хора, които да дойдат и да работят в ЕС. Предложенията за регулаторни рамки ще помогнат на ЕС да върви в крак с бързото технологично развитие, за да се осигури възможност дълбокотехнологичните иновации да бъдат изпитвани и впоследствие предлагани на пазара в ЕС.

Внедряването на дълбокотехнологични иновации и способността на регионите в ЕС да допринасят за иновациите и да се възползват от тях ще бъдат засилени и чрез действия за преодоляване на трайните различия в областта на иновациите между държавите членки и регионите. Това ще засили вътрешното сближаване и ще осигури по-широки икономически и социални ползи — понастоящем регионите с най-високи резултати са до девет пъти по-иновативни от тези с най-ниски резултати⁸, а технологичните резултати,

⁶ Половината от действащите дружества са със седалище в ЕС, а европейските производители на оригинално оборудване (ПОО) също заемат водеща позиция в световен мащаб COM(2021) 952 final, октомври 2021 г.

⁷ Съобщение на Комисията относно европейска стратегия за университетите.

⁸ Европейска комисия, (2022 г.), The Eighth Report on Economic, Social and Territorial Cohesion based on Regional Innovation Scoreboard 2021 (Осми доклад за икономическото, социалното и териториалното сближаване въз основа на регионалния сравнителен доклад за иновациите за 2021 г.).

измерени чрез патентите, са концентрирани в региони, в които се намират седалищата на големи предприятия и с висок дял на производствените дружества⁹.

Последните глобални тенденции също изискват бързи действия и подчертават необходимостта от намаляване на стратегическите зависимости в ключови технологии и суровини от изключителна важност. В съответствие с амбициите на публикувания неотдавна план REPowerEU¹⁰, който се основава на предложенията от пакета „Подготвени за цел 55“, ЕС трябва да се освободи от зависимостта си от руските изкопаеми горива много преди 2030 г., като стимулира повишаването на енергийната ефективност, включително чрез възприемане на принципите на кръговата икономика, както и да ускори разработването и внедряването на технологии за чиста енергия, по-специално от възобновяеми източници, включително водород от възобновяеми източници.

Подтиквани от съображения за по-кръгова, цифровизирана и ресурсно ефективна икономика, от пандемията или от агресията на Русия срещу Украйна, дружествата ще трябва да изградят нов капацитет и да намерят ползвачи се с доверие партньори с цел изграждане на устойчивост на веригата на доставки, разработване на нови търговски възможности и сътрудничество предвид все по-международния характер на иновациите. „Хоризонт Европа“, „Еразъм+“ и други програми и политики на ЕС последователно подкрепят такова сътрудничество с доверени партньори, включително чрез споразумения за асоцииране. Съобщението относно глобалния подход към научните изследвания и иновациите¹¹ осигурява подобрена рамка за развитие на това сътрудничество. Освен това в новата стратегия на ЕС за глобална свързаност, Глобалния портал (Global Gateway)¹² и в съобщението относно прегледа на търговската политика¹³ се подчертава значението на задълбочаването на международните партньорства, разнообразяването на търговските отношения и използването на отвореността и привлекателността на единния пазар на ЕС.

Мерките в настоящото съобщение, групирани в пет водещи инициативи, могат да действат съгласувано, така че да се използват предимствата на единния пазар, силната промишлена база и базата от таланти, стабилните институции и демократичните общества, за да се стимулират дълбокотехнологичните иновации в ЕС, да се реализират възможностите, предлагани от двойния преход, да се изградят трайни глобални партньорства, като същевременно се отговори на необходимостта от бъдеща отворена стратегическа автономност. Мерките се основават на минали и текущи инициативи за подобряване на резултатите на ЕС в областта на иновациите наред с целите и приоритетите на новото европейско научноизследователско пространство (ЕНП)¹⁴, европейското пространство за образование (ЕПО)¹⁵, европейската стратегия за университетите, плана за действие в областта на цифровото образование¹⁶ и целите за цифровото десетилетие¹⁷ и

⁹ Работен документ на службите на Комисията, придружаващ новата Европейска програма за иновации, раздел 2.3.1 „Различия в областта на иновациите“.

¹⁰ План REPowerEU COM(2022) 230 final.

¹¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0252&from=EN>

¹² JOIN(2021) 30 final.

¹³ [Съобщение относно прегледа на търговската политика \(europa.eu\).](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628&from=EN)

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0628&from=EN>

¹⁵ <https://education.ec.europa.eu/bg?etrans=bg>

¹⁶ <https://education.ec.europa.eu/bg/focus-topics/digital-education/digital-education-action-plan>

¹⁷ [Цифровото десетилетие на Европа: цели в областта на цифровите технологии за 2030 г. | Европейска комисия \(europa.eu\).](https://education.ec.europa.eu/bg/focus-topics/digital-education/digital-education-action-plan)

свързаните с тях целеви нива от 20 милиона специалисти в областта на ИКТ до 2030 г. Целта на настоящото съобщение беше споделена и от Конференцията за бъдещето на Европа в нейния окончателен доклад от май 2022 г., в който се призовава за осигуряване на по-голямо участие на стартиращите предприятия и МСП в иновационни проекти, тъй като това увеличава тяхната иновационна сила, конкурентоспособност и изграждане на мрежи¹⁸. В съобщението се прави и преглед на резултатите на ЕС в областта на иновациите, разгледани по-подробно в придружаващия работен документ на службите на Комисията.

2. ЕВРОПЕЙСКИ ПЕРСПЕКТИВИ — ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ВОДЕЩИ ИНИЦИАТИВИ

2.1. Достъп до финансиране за разрастващите се предприятия в областта на дълбоките технологии

2.1.1. Предизвикателства

Европа е сред най-бързо развиващите се региони по отношение на частните капиталови инвестиции¹⁹. В периода 2016—2020 г. тя отбеляза по-бърз растеж от Китай и САЩ²⁰, макар и от по-ниска база. На европейските новосъздадени предприятия също така се дължи 33 % от целия капитал, инвестиран в световен мащаб на кръгове в размер до 5 милиона щатски долара, в сравнение с 35 % за САЩ²¹.

Създаването на Европейски съвет по иновациите (ЕСИ) позволява на най-обещаващите новосъздадени предприятия в областта на дълбоките технологии в Европа да получат допълнителна подкрепа за разрастване на техните революционни иновации чрез уникално съчетаване на публични безвъзмездни средства и инвестиции в „търпелив“ капитал чрез фонда на ЕСИ. Очаква се фондът да се превърне в най-големия дълбокотехнологичен инвеститор на ранен етап в Европа: мобилизиране на бюджет от 10 милиарда евро, за да може ЕСИ да привлече 30 до 50 милиарда евро²² от други частни инвеститори.

Мерките в рамките на съюза на капиталовите пазари (СКП)²³ и подкрепата по линия на програмата InvestEU²⁴, като програмата мобилизира над 370 милиарда евро допълнителни инвестиции, допълнително ще стимулират частните инвестиции в подкрепа на такива иновации в Европа. Това включва усилия за привличане на част от около 13-те трилиона евро „управлявани активи“ (AUM)²⁵ на дългосрочни институционални/частни инвеститори,

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/conference-future-europe_en#final-reports-and-proposals: Мерки 5 и 6 в предложението „Устойчив растеж и иновации, мерки 7, 8 и 19 в предложението „Повишаване на конкурентоспособността на ЕС и по-нататъшно задълбочаване на единния пазар“ и предложението „Цифрови иновации за укрепване на социалната и устойчивата икономика“.

¹⁹ Данни от Invest Europe, 2022 г.

²⁰ Съставен годишен темп на растеж (СГТР) в размер на 49 % спрямо 34 % за Китай и 28 % за САЩ.

²¹ Състояние на технологиите в Европа през 2021 г.

²² https://eic.ec.europa.eu/system/files/2021-03/ec_rtd_eic-vision-roadmap-impact.pdf

²³ [Съюз на капиталовите пазари.](#)

²⁴ https://investeu.europa.eu/index_bg

²⁵ Пенсионните фондове в ЕС-27 представляват около 3 трилиона евро (ОИСП, статистически данни за пенсиите в световен мащаб, 2022 г.), а установените в ЕС застрахователни дружества имат управлявани активи в размер на около 10 трилиона евро (AUM; Insurance Europe, данни, 2021 г.).

установени в ЕС, като например пенсионни фондове и застрахователни дружества, за фондовете за рисков капитал за разрастване в ЕС.

Независимо от това броят на разрастващите се технологични предприятия в ЕС е значително по-малък от този в САЩ и Китай, а финансирането за разрастване изостава от това за новосъздадените предприятия²⁶. Редица фактори задържат напредъка на ЕС. Традиционните банкови продукти като заеми, кредитни линии и банкови овърдрафти продължават да бъдат основният източник на външно финансиране за европейските предприятия²⁷. Алтернативните пазарни ресурси като собствения капитал имат относително малка роля в ЕС, а данъчната система укрепва текущото положение, тъй като лихвените плащания по дългово финансиране подлежат на данъчно приспадане, докато в повечето държави членки разходите, свързани с външно капиталово финансиране, не подлежат на такова приспадане²⁸.

Краткосрочният характер на традиционното финансиране, заедно със сравнителния фискален недостатък на собствения капитал в сравнение с дълга, е значително ограничение за инвестициите в иновации, особено при разрастване. Дълбокотехнологичните иновации изискват големи обеми от „търпелив“ капитал, тъй като по принцип съответните дружества отбелязват липса на установени потоци от приходи и обезпечени парични потоци, притежават богата интелектуална собственост (ИС), но разполагат с малко материални обезпечения и ще се нуждаят от време, за да разгърнат резултатите си както по отношение на продаваемите продукти, така и по отношение на финансовата възвръщаемост.

Освен това ЕС не разполага с големи фондове за рисков капитал (РК), които желаят да запишат големи стойности на сделките в сравнение с тези в САЩ и Китай. Разпределението на инвеститорите в РК между различните видове инвеститори показва, че пенсионните фондове и застрахователните дружества представляват едва 12,7 % от общия размер на фондовете за РК, набрани в ЕС през 2020 г.²⁹. От друга страна, държавните агенции имат най-голям дял (почти 35 %). Това подчертава разпокъсаността и нежеланието за поемане на риск от страна на европейския пазар на РК, като много инвеститори се съсредоточават върху тесните регионални пазари на ранен етап, което води до по-малко на брой и по-малки инвестиционни кръгове на късен етап в Европа.

Голяма част от по-големите инвестиционни кръгове са били осъществявани от чуждестранни инвеститори (фондове за рисков капитал извън ЕС)³⁰, а първичното публично предлагане (ППП) също играе относително малка роля във финансирането в ЕС

²⁶ Tackling the Scale-up Gap: Evidence and impact of the scale-up financing gap for innovative firms in Europe and reflections on potential solutions — Anita Quas, Colin Mason, Ramón Compañó, James Gavigan and Giuseppina Testa (Преодоляване на недостига при разрастването: сведения и въздействие на недостига на финансиране за разрастващи се иновативни предприятия в Европа и размисли за потенциални решения — Anita Quas, Colin Mason, Ramón Compañó, James Gavigan and Giuseppina Testa).

²⁷ Европейска комисия (2017 г.), Analysis of European Corporate Bonds Market (Анализ на европейския пазар на корпоративни облигации). Аналитичен доклад в подкрепа на основния доклад на експертната група на Комисията по корпоративни облигации.

²⁸ [DEBRA Оценка на въздействието от етапа на създаване.](#)

²⁹ Резултати на ЕС в областта на науката, научните изследвания и иновациите, 2022 г. (предстоящо), въз основа на Invest Europe, 2021 г.

³⁰ 75 % от сделките за финансиране за разрастване в ЕС.

в сравнение със САЩ. Недостигът на емисии на пазара за първично публично предлагане ограничава източниците на дялово финансиране за дружествата³¹ и инвестиционните възможности за инвеститорите. Това също така ограничава възможностите за излизане за рисковия капитал и частните капиталови инвеститори, които може да са инвестирали на по-ранен етап от развитието на дружеството. През 2020 г. само 5 % от общия размер на продажбите са извършени чрез ППП в ЕС, докато в САЩ са отчетени 30 %³². Съществуват доказателства, че в комбинация тези фактори са подтикнали европейските дружества към преместване, включително чрез котировки в чужбина и напускане на местния пазар, включително търговски продажби³³.

Освен това жените, както и лицата от различен произход, продължават да бъдат недостатъчно представени както в новосъздадените предприятия в областта на дълбоките технологии, така и в инвестиционните фондове, въпреки ясните взаимовръзки между растежа на дружествата и присъствието на многообразни екипи³⁴, включително жени, на ръководни позиции. През 2020 г. технологичните дружества с учредители единствено жени достигнаха едва 1,7 % от капитала, набран на европейските пазари на РК³⁵, а разликата между ръководените от мъже дружества и тези със смесени учредители и/или учредители жени остана значителна както по отношение на набрания капитал, така и по отношение на броя на сделките. Данните сочат сходна ниска степен на представителството по отношение на други малцинствени групи. Това ограничава потока от идеи и таланти, които отговарят на нуждите на разнообразното население на ЕС и на възможностите на световните пазари.

2.1.2 Водеща инициатива за финансиране на разрастващи се предприятия в областта на дълбоките технологии

Тази водеща инициатива е съсредоточена върху мерки, които ще ускорят растежа на новосъздадените предприятия в областта на дълбоките технологии в ЕС. До 2025 г. може да бъде мобилизирано финансиране в размер на около 45 милиарда евро за разрастващи се предприятия³⁶ от неизползвани източници на частен капитал, като разходите за котиране на публичните пазари също биха могли да бъдат намалени.

Възстановяване на баланса между стимулите за дълга и собствения капитал

³¹ ППП позволяват на разрастващите се предприятия да получат достъп до рисков капитал до размер, който е 5,5 пъти по-висок от капитала, набран от тези, които остават частни (<https://mindthebridge.com/tech-scaleup-ipos-2019-report/>).

³² Резултати на ЕС в областта на науката, научните изследвания и иновациите, 2022 г., въз основа на Ambrosio et al (2021 г.).

³³ Braun et al. (2019), Follow the Money: How Venture Capital Facilitates Emigration of Firms and Entrepreneurs in Europe 2019. (Следвайте парите: как рисковият капитал улеснява преместването на предприятия и предприемачи в Европа), 2019 г.

³⁴ <https://hbr.org/2018/07/the-other-diversity-dividend/>

³⁵ Atomico (2021), State of European Tech 2021 (Състояние на европейския технологичен сектор, 2021 г.).

³⁶ 30 милиарда евро от пенсионни фондове, 15 милиарда евро от застрахователни дружества. Работен документ на службите на Комисията, придружаващ новата Европейска програма за иновации, раздел 2.1.3. Средства, които биха могли да бъдат мобилизирани чрез действие на по-късен етап от финансирането с рисков капитал.

Комисията предложи **данъчно облекчение за намаляване на преференциалното данъчно третиране на дълга (DEBRA) по отношение на корпоративния данък**³⁷, което би увеличило наличността на собствен капитал и би го направило по-привлекателно за дружествата чрез намаляване на разходите за нов собствен капитал в ЕС. Когато бъде прието от Съвета, това би могло да осигури намаляване на разходите за набиране на собствен капитал, съчетано с ограничаване на приспадането на лихвите. Всички нефинансови предприятия ще имат право на облекчение за нов собствен капитал, а малките и средните предприятия (МСП) биха могли да получат по-висок условен лихвен процент (т.е. да се възползват от по-големи приспадания) в сравнение с по-големите предприятия.

Котиране

В съответствие с целите на Плана за действие на Комисията за изграждане на съюз на капиталовите пазари (СКП) от 2020 г. през втората половина на 2022 г. **Комисията ще предложи Законодателен акт за котирането**. Чрез Законодателния акт за котирането ще се опростят и облекчат както първоначалните, така и текущите изисквания за котиране за някои видове дружества, за да се намалят разходите и да се повиши правната сигурност за емитентите, като същевременно се гарантира защитата на инвеститорите и лоялните пазарни отношения. За да се даде възможност на някои учредители и семейства (например емитенти, котиращи се на пазари за растеж на МСП) да запазят контрол след котирането, като същевременно набират по-голям размер средства и се възползват от предимствата, свързани с котирането, Законодателният акт за котирането може също така да предложи минимална хармонизация на националните правни режими, свързани със структурите, включващи два класа акции, в ЕС. Освен това благодарение на гаранцията от ЕС в рамките на инициативата за публично предлагане на МСП³⁸ на InvestEU Европейският инвестиционен фонд ще инвестира в МСП, които стават публични или възнамеряват да направят това. Това ще привлече допълнителни частни инвестиции в подкрепа на разрастването и растежа на МСП.

По-късен етап на финансиране с рисков капитал

Споразумението за гаранция по InvestEU, подписано от Европейската комисия и групата на ЕИБ през март 2022 г., проправя пътя за прилагане на финансовите продукти на InvestEU в рамките на **компонента за научни изследвания, иновации и цифровизация**, чрез който групата на ЕИБ ще мобилизира 5,5 милиарда евро в подкрепа на революционни иновации до 2027 г.³⁹. Въз основа на успешен пилотен проект⁴⁰ **в рамките на InvestEU ще бъде разширен механизмът на европейското действие за разгръщане на рисковия капитал (ESCALAR)**. Разширяването ще привлече повече и нови частни фондове, и по-специално институционални инвеститори чрез допълване на собствения капитал за РК с квазикапиталови средства с намален рисков профил. Това има потенциала да удвои инвестиционния капацитет на даден фонд за РК, без да се нарушава характерът на

³⁷ Публикувано на 11 май 2022 г.

³⁸ https://www.eif.org/InvestEU/equity_products_calls/index.htm

³⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/ip_22_1548

⁴⁰ https://www.eif.org/what_we_do/equity/escalar/index.htm

европейската среда за РК чрез привличане на допълнителни частни инвестиции въз основа на подход, различен от принципа *pari-passu*⁴¹.

В подкрепа на това Комисията ще свика ръководители на големи институционални инвеститори (пенсионни, застрахователни и държавни инвестиционни фондове), за да проучат възможностите и изискванията за увеличаване на инвестициите във фондове за РК. В рамките на InvestEU ще бъдат проучени и възможностите за подпомагане на финансовите институции и техните инвестиционни експерти за по-добро оценяване, остойностяване и валоризация на нематериалните активи, за да се улесни използването на ИС като обезпечение от МСП.

Освен това, заедно с държавите членки и ЕИБ, Комисията ще направи оценка на взаимното допълване между съществуващите инструменти на ЕС за финансиране и неотдавнашните инициативи, като например Европейската инициатива за подкрепа в областта на технологиите (European Tech Champions Initiative)⁴² (ETCI, за която групата на ЕИБ първоначално ще поеме ангажимент в размер до 500 милиона евро), с цел преодоляване на недостига при разрастването сред европейските дружества в областта на дълбоките технологии.

Увеличаване на многообразието и подобряване на потока от сделки

Комисията ще изпълни **пилотен проект за индекс за представеност на половете и многообразие в областта на иновациите**. Той ще включва данни за жените и други по-слабо представени групи, в т.ч. лица с увреждания, в иновативни новосъздадени и разрастващи се предприятия, както и сред инвеститорите и фондовете, инвестиращи в такива дружества. Проектът ще се основава на проучване с цел оценка на разликата между половете по отношение на инвестициите както на равнището на дружествата, ръководени от жени, така и на фондовете, ръководени от жени. При проучването ще бъде разработена хармонизирана методология за надеждно и систематично събиране на данни и ще бъде предложен подходящ анализ на данните с цел да се допринесе повече за изготвянето на политики. Програми като **Women2Invest на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ)**⁴³ ще продължат да подкрепят усилията за увеличаване на многообразието, като помагат на инвеститорите да се свържат и да набират персонал от по-разнообразен резерв от таланти.

2.2 Рамкови условия за дълбокотехнологични иновации

2.2.1. Предизвикателства

⁴¹ Инвестиции, ползващи се от някои допълнителни защити, които намаляват инвестиционния риск в сравнение с други класове акции или подобни. С цел отчитане на по-ниския риск за инвестицията няма да се ползват същите права на възвръщаемост като при другите инвеститори, записващи други класове акции или подобни с по-висок риск.

⁴² https://www.eif.org/what_we_do/equity/news/2022/eib-supports-the-pan-european-scale-up-initiative-to-promote-tech-champions.htm

⁴³ <https://eit.europa.eu/our-activities/opportunities/eit-opens-call-investors-participate-women2invest>

Рамковите условия, включително разпоредбите, могат да стимулират или възпрепятстват разработването и внедряването на иновативни нови продукти и процеси.

ЕС предприе стъпки за укрепване на интеграцията в рамките на единния пазар и за приемане на разпоредби, които балансират необходимостта от защита с тази за въвеждане на иновации, както е видно от насоките на Комисията за по-добро регулиране и свързвания с тях инструментариум⁴⁴. В цифровата сфера съществуват клаузи за експериментиране, които проправят пътя за по-динамично развитие на нормативната уредба⁴⁵, а Европейската инфраструктура за услуги, основани на технологията на блоковите вериги (EBSI), финансирана по програмата „Цифрова Европа“, е един такъв пример, който предоставя общоевропейска платформа с общо предназначение за трансгранични обществени услуги. При неотдавнашната оценка на Европейската рамка за оперативна съвместимост⁴⁶ също така беше констатирано, че установяването на структурирано сътрудничество във връзка с оперативната съвместимост на цифровите обществени услуги би могло да окаже съществено въздействие върху иновациите в публичния сектор. В някои държави членки транспортният и енергийният сектор също се възползваха от подобни подходи.

Неотдавна преразгледаното предложение на Комисията относно Директивата за енергията от възобновяеми източници⁴⁷ предостави възможност за създаване на регулаторни лаборатории за насърчаване на иновациите в сектора на енергията от възобновяеми източници, а като част от плана REPowerEU беше включена препоръка за бързо разрешаване на разгръщането на проекти за енергия от възобновяеми източници. С предложението за преразгледана Директива относно емисиите от промишлеността (ДЕП)⁴⁸ също така се насърчава внедряването на иновативни технологии и техники по време на текущата трансформация на промишлеността, като наред с другото се предвиждат временни дерогации от пределните норми за допустими емисии с цел изпитване на нововъзникващи техники или прилагане на най-съвременна техника. Освен това „живите лаборатории“ за екологични цифрови решения и интелигентно нулево замърсяване в рамките на плана за действие за нулево замърсяване⁴⁹ ще подкрепят ангажираността спрямо регионалните и местните органи заедно със заинтересованите страни за разработване на местни действия за екологичен и цифров преход.

Естеството на революционните дълбокотехнологични иновации и неотложният характер на двойния преход обаче изискват по-голям напредък по отношение на отговорните регулаторни рамки, които улесняват експериментирането от страна на новаторите, гарантират приемането от обществеността и осигуряват възможност за учене и адаптиране от страна на регулаторните органи в нови области. Освен това съществуват значителни възможности за извличане на поуки от различните подходи, възприети в държавите — членки на ЕС, с цел изясняване

⁴⁴ [По-добро регулиране: насоки и инструментариум Европейска комисия \(europa.eu\)](#) Вж. по-конкретно специалния инструмент № 22 относно научните изследвания и иновациите и инструмент № 69 относно нововъзникващите политики, като например регулаторните лаборатории.

⁴⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52021PC0206>

⁴⁶ https://ec.europa.eu/isa2/eif_en/

⁴⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/amendment-renewable-energy-directive-2030-climate-target-with-annexes_en.pdf

⁴⁸ <https://ec.europa.eu/environment/industry/stationary/ied/evaluation.htm>

⁴⁹ [План за действие за нулево замърсяване \(europa.eu\)](#).

на възможностите, с които разполагат новаторите и регулаторните органи, така че да се улесни това експериментиране.

Също така чрез използване на ролята на публичния сектор като водещ клиент може да се оформят пазари, да се предоставят подобрени и достъпни услуги, да се привличат частни инвестиции там, където те иначе биха липсвали, и което е важно, на иновативните новосъздадени предприятия да се осигури жизненоважният първи клиент. В ЕС публичните органи изразходват около 14 % от БВП (около 2 трилиона евро годишно) за обществени поръчки за продукти и услуги⁵⁰. Според сравнителен анализ за целия ЕС⁵¹ модернизирването на обществените услуги и укрепването на конкурентоспособността на промишлеността на ЕС в световен мащаб изискват удвояване на инвестициите в обществени поръчки за иновации. Към днешна дата 81 % от държавите от ОИСР са разработили национални стратегии с политики за насърчаване на обществените поръчки за иновации, но само една трета от държавите — членки на ЕС, имат такива стратегии. Данните, които могат да помогнат за усъвършенстване на съществуващите подходи, или липсват, или са непоследователни, което възпрепятства информираното вземане на решения.

2.2.2 Водеща инициатива за създаване на възможности за дълбокотехнологични иновации чрез пространства за експериментиране и възлагане на обществени поръчки

Тази водеща инициатива е насочена към улесняване на иновациите чрез подобрени рамкови условия, включително експериментални подходи към регулирането, чрез т.нар. регулаторни лаборатории⁵², както и изпитателни стендове, живи лаборатории и процедури за възлагане на обществени поръчки за иновации.

Регулаторни лаборатории

През първата половина на 2023 г. Комисията ще издаде документ с насоки, в който ще бъдат изяснени съответните случаи на употреба на регулаторни лаборатории, изпитателни стендове и живи лаборатории, за да се подпомогнат създателите на политики и новаторите в подхода им към експериментирането в ЕС. В работен документ на службите на Комисията ще бъде направен преглед на основните съществуващи клаузи за експериментирането и регулаторните лаборатории в правото на ЕС и ще бъде предоставена подкрепа на новаторите за идентифициране на области и създаване на пространство за експериментиране, като например регулаторни лаборатории, живи

⁵⁰ Европейски съвет на Европейския съюз (2020 г.), Заключение на Съвета: Публични инвестиции чрез обществени поръчки: устойчиво възстановяване и нов тласък за стабилна икономика на ЕС.

⁵¹ Вж. Известие на Комисията „Ръководство относно процедурите за възлагане на обществени поръчки за иновации“ С (2018) 3051, основано на кривата на иновациите (Bell curve) за консервативни сектори.

⁵² Чрез регулаторните лаборатории се предоставят ясно определени освобождавания, за да се осигури възможност за изпитвания на иновативни продукти и технологии, които в противен случай не биха били в пълно съответствие със съществуващите разпоредби.

лаборатории или изпитателни стендове, което би могло да улесни внедряването на революционни технологии чрез бъдещи покани за представяне на предложения⁵³.

Комисията също така ще подкрепи **създаването на инкубатора GovTech** през 2023 г.: споразумение за трансгранично сътрудничество между агенции за цифровизация с цел внедряване на иновативни решения за цифрово управление чрез програмата „Цифрова Европа“.

Освен това Комисията ще изпълни пилотен проект за **Консултативна група за съобразени с иновациите разпоредби** (група, която предоставя политически съвети нагоре по веригата относно новите технологии във връзка с регулаторната среда и бизнес моделите), която ще бъде насочена към използването на модерни цифрови технологии в рамките на обществените услуги. По-специално това ще включва прилагането на избрани случаи на употреба в публичния сектор и изисквания за оперативна съвместимост на цифровите решения, приети от публичните администрации в ЕС. Консултациите на групата могат също така да подкрепят действия и програми, свързани с обществените поръчки и експериментирането с модерни нововъзникващи цифрови технологии от страна на публичните органи в контролирана среда (регулаторни лаборатории).

Изпитателни стендове

През 2023 г. Комисията ще създаде **нов отворен изпитателен стенд за иновации в областта на водорода от възобновяеми източници** в рамките на програмата „Хоризонт Европа“, за да осигури достъп до физически съоръжения, капацитет и услуги. Като част от отворения изпитателен стенд за иновации прилагашите страни ще търсят насоки относно спазването на европейските правни и регулаторни рамки и относно увеличаването на кръговостта още при проектирането (оценка на база жизнения цикъл), за да подкрепят развитието на динамична водородна икономика по цялата верига за създаване на стойност. Изводите от 22-та отворени изпитателни стенда за иновации в подкрепа на промишленото внедряване на технологични иновации в областта на нанотехнологиите и авангардните материали ще послужат за основа на бъдещата приложимост на този подход. Това ще бъде допълнено със съвети от групи на високо равнище, като например „Нова технологична група за мобилност“ за улесняване на тестването и изпитването на нововъзникващи технологии и решения за мобилност в ЕС (европейски изпитателен стенд за мобилност)⁵⁴.

Достъп до инфраструктура за иновации

При приемането ѝ преразгледаната рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации (НИРИ) ще включва **ново правило, което позволява на държавите членки да отпускат помощ за изграждането и модернизирането на инфраструктури за изпитване и експериментиране**. Това ще гарантира, че рамката за НИРИ заедно с Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО) могат да помогнат на държавите членки да подкрепят изпълнението на Европейския зелен пакт⁵⁵ и на промишлената

⁵³ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe/european-innovation-ecosystems_bg

⁵⁴ Вж. [Стратегия за устойчива и интелигентна мобилност](#).

⁵⁵ [Европейски зелен пакт | Европейска комисия \(europa.eu\)](#).

стратегия на Комисията и стратегията на Комисията в областта на цифровите⁵⁶ технологии.

Освен това през 2023 г. Комисията ще стартира **съоръжения за изпитване и експериментиране**⁵⁷ за иновации в областта на ИИ на европейско равнище. Те ще позволят на новаторите да изпробват най-съвременни решения и продукти в реални условия и в голям мащаб.

Обществени поръчки за иновации

Комисията ще подкрепи създаването на **специализирана консултантска служба в областта на обществените поръчки за иновации**. Тя ще действа като посредник между възложителите на обществени поръчки и доставчиците на иновации. Комисията също така ще подкрепи създаването на живи лаборатории и инкубатори, например за свързване на новатори и представители на публичните администрации с цел предоставяне на иновативни решения в области на обществените потребности⁵⁸. Освен това Комисията ще актуализира сравнителния анализ за целия ЕС⁵⁹ на националните рамки на политиката и инвестициите в обществени поръчки за иновации в Европа и ще извърши оценка на възприемането на процедурата за партньорство за иновации в рамките на Директивата за обществените поръчки от 2014 г. заедно с Директивата за обществените поръчки за продукти в предпазарен стадий, които попадат извън обхвата на директивите за обществените поръчки и международните споразумения за възлагане на обществени поръчки.

2.3. Насърчаване на екосистемите за иновации и преодоляване на различията в областта на иновациите в ЕС

2.3.1 Предизвикателства

Резултатите на ЕС в областта на иновациите продължиха да се подобряват в периода 2014—2021 г.⁶⁰. Съюзът може да се конкурира ефективно с водещите икономики в целия свят чрез изграждането на истинска паневропейска екосистема за иновации, основаващи се на процъфтяващи регионални екосистеми за иновации, и оползотворяване на опита, нуждите, визията и възприятията на все по-разнообразен кръг от хора, дружества и места.

Стратегиите за интелигентно специализиране⁶¹ изпълняват централна роля за укрепването на регионалните екосистеми за иновации, така че те да бъдат по-добре подготвени да

⁵⁶ [Цифровото десетилетие на Европа: цели в областта на цифровите технологии за 2030 г. | Европейска комисия \(europa.eu\)](#).

⁵⁷ Програма „Цифрова Европа“.

⁵⁸ [Програма „Единен пазар“ | Европейска комисия \(europa.eu\)](#).

⁵⁹ Европейска комисия, Генерална дирекция „Съобщителни мрежи, съдържание и технологии“, The Strategic use of public procurement for innovation in the digital economy: executive summary in English, French and German, Publications Office (Стратегическо използване на възлагането на обществени поръчки за иновации в цифровата икономика: резюме на английски, френски и немски език), Служба за публикации, 2021 г.

⁶⁰ Сравнителен анализ на иновациите в Съюза, 2021 г.

⁶¹ Стратегиите за интелигентно специализиране са основната методика на ЕС за укрепване на националните и регионалните екосистеми за иновации. Понастоящем държавите членки и регионите в ЕС актуализират своите стратегии

стимулират и поддържат икономическия растеж. Те осигуряват рамката за подкрепа от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) за научни изследвания и иновации в размер на около 56 милиарда евро за периода 2021—2027 г. Тематичните платформи и партньорства за интелигентно специализиране също се превърнаха в ключови инструменти за свързване на новаторите със сходни или допълващи се силни страни и приоритети във всички държави членки и региони, включително в технологични области, които са от ключово значение за двойния екологичен и цифров преход. През последните шест години 37 междурегионални партньорства⁶², включващи 180 територии от 33 държави от ЕС и държави извън ЕС, предоставиха такава подкрепа в области като авангардните материали за акумулаторни батерии и водородната технология и технологията на горивните елементи.

Научноизследователските и технологичните инфраструктури също спомагат за привличането на най-добрите изследователи, инженери, техници и студенти и имат капацитета да подкрепят регионалните екосистеми за иновации. В регионите в цяла Европа привеждането на подкрепата от ЕФРР в съответствие със стратегиите за интелигентно специализиране насърчава ориентираните към местните условия иновации и стимулира инвестициите, съобразени с нуждите и възможностите на регионалната стопанска дейност. Това доведе до създаването на регионални иновационни центрове и промишлени клъстери въз основа на съвместното ползване на научноизследователски инфраструктури, висши училища, научноизследователски и технологични организации и промишлеността (например в Гренобъл, Хамбург или Бърно). Европейската платформа за сътрудничество между клъстери (ЕССР)⁶³ предоставя преглед както на специализирането, така и на въздействието на такива клъстери в 201 европейски региона, а програми на ЕС, включително работата на мрежата „Enterprise Europe“ (EEN), улесняват критичните връзки с международните партньори и веригите на доставки, което отразява значението на отвореността и търговските партньорства за икономиката на ЕС⁶⁴. Освен това Комисията стартира инициативата „Общо картографиране на участниците, подпомагащи иновациите“⁶⁵, за да се осигури цялостно картографиране на участниците, подпомагащи иновациите, и на най-съвременните механизми за подкрепа във всички регионални екосистеми за иновации в цяла Европа.

Тази работа е в допълнение към финансирането за Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) и Европейските екосистеми за иновации (ЕИЕ) по стълб III „Иновативна Европа“ на „Хоризонт Европа“, която полага основите за паневропейска екосистема за иновации, свързваща регионалните екосистеми за иновации в ЕС. Регионалната иновационна схема на ЕИТ (RIS) е насочена към развитието на екосистемите за иновации в региони с ниски резултати в областта на иновациите в Европа и към свързването на тези екосистеми с местните и регионалните стратегии за интелигентно специализиране. Нов набор от проекти по ЕИЕ ще допълни това чрез свързване на добре развити регионални

за интелигентно специализиране в съответствие с установената концепция и съответните правни разпоредби за подкрепа по линия на политиката на сближаване.

⁶² https://ec.europa.eu/growth/industry/strategy/interregional-partnerships_bg

⁶³ <https://clustercollaboration.eu/>

⁶⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0066&qid=1644492574141>

⁶⁵ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/cmisa>

екосистеми за иновации с по-слабо развити екосистеми, което да осигурява взаимно обогатяване.

Освен това Комисията продължава да насърчава по-голяма съгласуваност и повече полезни взаимодействия между политиките на ЕС и механизмите за финансиране в подкрепа на бизнес иновациите на всички равнища, включително от страна на държавите членки в рамките на новата политическа програма за ЕНП. Това включва пътните карти за промишлените технологии, които имат за цел да съгласуват инвестициите в научни изследвания и иновации на равнището на ЕС и на национално равнище, за да се насърчи разработването и внедряването на иновативни технологии⁶⁶ и центровете на ЕНП. Механизмът за възстановяване и устойчивост (МВУ) ще продължи да подкрепя това развитие. Ще бъдат предоставени 44 милиарда евро (по цени от 2021 г.)⁶⁷ под формата на заеми и безвъзмездни средства с цел справяне със специфичните за всяка държава предизвикателства, установени в рамките на европейския семестър, и насърчаване на екологичния и цифровия преход, което ще допринесе за устойчивостта на цялата система.

Бяха създадени и нови модели на сътрудничество, включително чрез промишлените алианси⁶⁸, които обединяват широк кръг от партньори в дадена промишленост или верига за създаване на стойност, включително заинтересовани страни от публичния и частния сектор, и важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ)⁶⁹, които осигуряват възможност за предлагане на пазара на революционни иновации, обединяващи усилията на няколко държави — членки на ЕС, в подкрепа на промишлената стратегия на ЕС в области като водорода от възобновяеми източници и нисковъглеродния водород и микроелектрониката. Освен това мрежата от европейски цифрови иновационни центрове ще подкрепя цифровите иновации в МСП и публичните администрации във всички региони на ЕС, като допълва националните и регионалните стратегии за цифровизация, за да се помогне на дружествата да въвеждат иновации и да станат по-конкурентоспособни, като използват цифрови технологии.

Въпреки тези усилия регионалните различия в резултатите в областта на научните изследвания и иновациите остават дълбоки в целия ЕС, като различията в областта на иновациите се увеличават. Разпространението на иновации и внедряването на авангардни технологии, включително чрез междурегионални връзки, остава под оптималното равнище, като съществува и неизползван потенциал в регионалните екосистеми за иновации, които често са съсредоточени върху организации за висше образование, научни изследвания или обучение. Те могат да допринесат⁷⁰ за промишлените сектори и световните вериги за създаване на стойност, но понастоящем може да липсват стимули, опит и ресурси за по-активно участие, особено в по-слабо развитите региони.

⁶⁶https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/era-common-industrial-technologies-roadmaps_bg

⁶⁷ Над 44 милиарда евро от общата сума ще бъдат в подкрепа на научноизследователски и иновационни дейности.

⁶⁸ [Промислени алианси \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/era-common-industrial-technologies-roadmaps_bg).

⁶⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/IP_21_6245

⁷⁰ Както е показано в ръководството за „Висше образование за интелигентна специализация“ (HESS) ([JRC125293](https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/era-common-industrial-technologies-roadmaps_bg)).

Тази разлика в резултатите в областта на иновациите, отразена в спада в икономическия растеж, свързаността и доходите, наред с нарастващото неравенство, отслабва резултатите на екосистемата за иновации на ЕС като цяло и възпрепятства сближаването в ЕС.

2.3.2 Водеща инициатива за ускоряване и укрепване на иновациите в европейските екосистеми за иновации в ЕС и преодоляване на различията в областта на иновациите

Тази водеща инициатива има за цел да ускори иновациите и да отключи високи постижения в ЕС чрез различни инструменти. Тя е съсредоточена върху създаването на основа за възникването на свързани регионални „долини за иновации“ в целия ЕС, по-специално с участието на региони с по-ниски резултати в областта на иновациите, като се разчита на стратегически области на регионални силни страни и специализиране в подкрепа на ключовите приоритети на ЕС.

Насърчаване на свързани регионални „долини за дълбокотехнологични иновации“ в ЕС

Това действие ще има за цел да укрепи екосистемите за иновации в ЕС чрез ускоряване на разработването и внедряването на иновации, включително дълбокотехнологични иновации. То обединява региони с по-ниска и по-висока степен на иновации с цел справяне с най-тежките предизвикателства, пред които е изправен ЕС, а именно намаляване на зависимостта от изкопаеми горива, повишаване на световната продоволствена сигурност, управляване на цифровата трансформация (включително киберсигурността), подобряване на здравеопазването и осъществяване на кръговата икономика.

Действието ще бъде стартирано до края на 2023 г. и по него ще бъдат определени до 100 региона, които се ангажират да подобрят координацията и насочеността на своите инвестиции и политики в областта на научните изследвания и иновациите на регионално равнище. Очаква се тези региони да дадат приоритет на **3—4 междурегионални иновационни проекта**, включително в областта на дълбоките иновации, свързани с ключови приоритети на ЕС. Действието ще се основава на **стратегии за интелигентно специализиране** и, когато е приложимо, на участието в **партньорствата за регионални иновации (ПРИ)**⁷¹ — пилотно начинание със 74 територии на ЕС (включително 63 региона от ниво 2 по NUTS), чието начало беше поставено от Европейската комисия и Европейския комитет на регионите през април 2022 г.

За да се извлече полза от такива инвестиции и да се увеличи максимално тяхното въздействие, Комисията ще подкрепи усилията за превръщане на многообразието на териториите на ЕС в силна страна чрез мобилизиране на специфичните активи на всеки регион и улесняване на сътрудничеството за изграждане на нови вериги за създаване на стойност в ЕС. Това ще осигури възможност на регионите със съгласувани области на специализиране и допълващи се способности, както и с различни равнища на резултати в областта на иновациите, да си сътрудничат и да постигат напредък при изпълнение на съвместни проекти за иновации, насочени към приоритетите на ЕС.

⁷¹ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/pri>

С финансиране в размер на 100 милиона евро от програма „Хоризонт Европа“ и 70 милиона евро от инструмента за междурегионални инвестиции в иновации (I3) по линия на ЕФРР ще бъде предоставена подкрепа за дейности по междурегионално сътрудничество, които включват сътрудничество между поне един регион с по-ниска степен на иновации и друг с по-висока степен на иновации. Подкрепяните действия биха могли да включват навлизане на научните изследвания на пазара, подпомагане на дружествата при разширяването на техните идеи, както и внедряване и демонстриране на дълбоки технологии в реална среда и с крайни потребители, достъп до трансгранична инфраструктура и експертен опит, обмен на персонал, обучение и развитие на умения и разработване на стандарти и разпоредби чрез лаборатории и изпитателни стендове. Успешните кандидатури по съвместните покани за представяне на предложения по линия на „Хоризонт“ и инструмента за междурегионални инвестиции в иновации (I3) също ще бъдат признати за **„регионална долина за иновации“**.

Очаква се регионалните „долини за иновации“ да използват наличната подкрепа чрез своите национални и регионални програми по ЕФРР, за да увеличат максимално своя принос и да се възползват от участието си в междурегионални дейности. Според прогнозите най-малко 10 милиарда евро, които са на разположение на държавите членки в рамките на стратегиите за интелигентна специализация, ще бъдат насочени към регионални иновации, включително в областта на дълбокотехнологичните иновации, свързани с приоритетите на ЕС.

При това действие ще бъдат взети предвид съществуващите усилия, насочени към укрепване и свързване на промишлените и регионалните екосистеми за иновации. Това включва I3 в рамките на политиката на сближаване; селища на новосъздадени предприятия (Startup Villages)⁷² като част от политиката за дългосрочна визия за селските райони⁷³; евроклъстери (Euroclusters)⁷⁴ в рамките на програмата „Единен пазар“ и „Хоризонт Европа“, включително европейските екосистеми за иновации, Startup Europe, разширяването на участието и укрепването на европейското научноизследователско пространство, мисиите, както и работата на общностите на знание и иновации (ОЗИ) на EIT и RIS.

Полезни взаимодействия между програмите на политиката на сближаване и „Хоризонт Европа“

За да се осъществи амбицията за изграждане на по-големи полезни взаимодействия между политиката на сближаване и „Хоризонт Европа“ през програмния период 2021—2027 г., Комисията ще публикува **документ с насоки**⁷⁵, очертаващ взаимното допълване между съответните инструменти за финансиране. Това ще подпомогне управляващите органи на програмите по политиката на сближаване, националните звена за контакт за „Хоризонт Европа“ и организаторите на проекти да използват по-добре възможностите за

⁷² <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/en/w/the-european-startup-village-forum-call-for-pledges>

⁷³ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/new-push-european-democracy/long-term-vision-rural-areas_en#documents

⁷⁴ <https://clustercollaboration.eu/tags/joint-cluster-initiatives#:~:text=To%20implement%20the%20the%20E2%80%AFupdated%20EU%20Industrial%20Strategy%2C%20the%20European,the%20transition%20to%20a%20green%20and%20digital%20economy>

⁷⁵ Известие на Комисията относно полезните взаимодействия между „Хоризонт Европа“ и програмите по Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) (2022 г.).

насърчаване на иновациите във всички региони чрез интегрираното използване на тези ключови инструменти на ЕС, за да се улесни внедряването и навлизането на модерни технологии, финансирани чрез програми за научни изследвания и иновации, и по този начин да се увеличи тяхното въздействие. Такива полезни взаимодействия ще бъдат търсени и на други места, включително чрез Фонда за иновации по СТЕ на ЕС⁷⁶, който ще подкрепя демонстрирането на иновативни нисковъглеродни технологии и прехода към неутралност по отношение на климата.

Екосистеми, специфични за областта

Като част от плана REPowerEU Европейската комисия поема ангажимент да стимулира революционните иновации в областта на водорода от възобновяеми източници и нисковъглеродния водород — ключова технология за прекъсване на зависимостта от изкопаеми горива. Въз основа на допълнително финансиране в размер на 200 милиона евро по линия на „Хоризонт Европа“ броят на **водородните долини** в ЕС, считано от четвъртото тримесечие на 2022 г., ще бъде удвоен и ще достигне 50 до 2025 г. Те ще обхващат няколко приложения на водорода и ще се комбинират в интегрирана регионална екосистема, обхващаща цялата верига за създаване на стойност, съобразена с регионалните изисквания. Съществуващите водородни долини, създадени в ЕС, също ще бъдат свързани помежду си, за да се ускори разгръщането на водородната икономика в ЕС с финансиране по линия на Механизма за свързване на Европа.

Освен това чрез предложението **европейски законодателен акт за интегралните схеми** ще бъдат предприети действия за повишаване на конкурентоспособността и устойчивостта на Европа в областта на полупроводниковите технологии и приложения. Това ще подпомогне двойния цифров и екологичен преход и ще укрепи технологичното лидерство на Европа и следователно амбициите за отворена стратегическа автономност в тази област. Инвестициите в следващото поколение технологии ще включват подкрепа за достъпа в цяла Европа до инструменти за проектиране и пилотни линии за създаване на прототипи, изпитване и експериментиране. Инвестиции в общ размер над 43 милиарда евро ще бъдат в подкрепа на политическите амбиции на законодателния акт за интегралните схеми в периода до 2030 г., които до голяма степен ще бъдат съчетани с дългосрочни частни инвестиции.

Важни проекти от общоевропейски интерес

Комисията ще продължи да подкрепя активно сътрудничеството между държавите членки при изпълнението на трансгранични **важни проекти от общоевропейски интерес** (ВПОИ) съгласно рамката за държавна помощ, за да се осигури възможност за мащабни инвестиции в подкрепа на революционни иновации в ключови сектори и за преодоляване на случаи на неефективност на пазара в ЕС, включително в по-слабо развитите региони.

Към днешна дата два ВПОИ във веригата за създаване на стойност в сектора на батериите са осигурили възможност за значителни инвестиции в научни изследвания и иновации, както и в подкрепа на първото промишлено внедряване на нови технологии за батерии⁷⁷. Финансиране в размер на над 6 милиарда евро от държавите членки ще отключи

⁷⁶ [Фонд за иновации \(europe.eu\)](https://europe.eu).

⁷⁷ [ВПОИ Батерии \(ipcei-batteries.eu\)](https://ipcei-batteries.eu).

допълнителни 14 милиарда евро под формата на частни инвестиции. Освен това ще бъде осъществен втори ВПОИ в областта на микроелектрониката⁷⁸ въз основа на успеха на първия проект⁷⁹, а Комисията активно ще подкрепя продължаващите усилия на държавите членки при проектирането на ВПОИ в областта на здравеопазването, инфраструктурата и услугите в областта на изчисленията в облак и водородните технологии и системи, с оглед на приключването на оценката на първия ВПОИ в областта на водорода от възобновяеми източници и нисковъглеродния водород до лятото на 2022 г. Като част от плана RePowerEU Комисията също така ще подкрепи усилията на държавите членки за обединяване на ресурси, насочени към революционни технологии и иновации по веригите за създаване на стойност в областта на слънчевата и вятърната енергия и термопомпите.

Innospace

Комисията ще създаде „**Innospace**“ — отворена платформа, основана на ИИ, за да подкрепи разпространението на идеи и достъпа до научноизследователски резултати, да изтъкне търсенето и предлагането на иновативни решения и да свърже заинтересованите страни с цел улесняване на сътрудничеството. Тя ще предоставя на всички заинтересовани страни информация за предизвикателствата и възможностите, свързани с иновациите (технологии и пазарни тенденции, интелектуална собственост, търсене и др.), и ще улесни определянето на функции, услуги и възможности за публично или частно финансиране, за да се подпомогне превръщането на идеите в дейности и проекти.

Освен това по ново действие „**ScaleUp 100**“ на ЕСИ⁸⁰ ще бъде определена група от сто новосъздадени предприятия в областта на дълбоките технологии с потенциал да се разраснат като световни лидери или потенциални „еднорози“⁸¹ от портфейла на ЕСИ, както и от други програми на ЕС. До средата на 2023 г. тези дружества ще започнат да получават засилена подкрепа, за да развият своя стратегия и ръководен екип, да защитят интелектуалната собственост, да се свържат със стратегически инвеститори и партньори, да разширят дейността си в международен план и да осъществят връзки за национална подкрепа за разрастване. Освен пряката подкрепа за предприятията, по инициативата също така ще се споделят най-добри практики между държавите членки и в рамките на общоевропейските мрежи.

2.4 Таланти в областта на дълбоките технологии

2.4.1 Предизвикателства

Иновациите зависят от успешното създаване, привличане и задържане на таланти хора и от разнообразен спектър от умения. Поради това висококачественото образование и привлекателните условия на труд са от ключово значение за привличането и осигуряването на поток от висококвалифицирани и таланти хора, които могат да допринесат за постигането на по-широки приоритети на политиката, включително

⁷⁸ [ВПОИ в областта на микроелектрониката — важна стъпка към по-устойчива верига на доставки на интегрални схеми в ЕС | Европейска комисия \(europa.eu\)](#).

⁷⁹ <https://www.ipcei-me.eu/>

⁸⁰ [Работна програма на ЕСИ за 2022 г.](#) — стр. 113.

⁸¹ Дружество с оценка над 1 милиард евро.

двойния преход и конкурентно предимство в стратегически вериги за създаване на стойност.

Към момента процесите от Болоня⁸² и Лисабон⁸³ имат ключова роля за подобряване на европейската конкурентоспособност във висшето образование, за засилване както на сътрудничеството, така и на мобилността в рамките на Европа и за стимулиране на преместването на световни таланти в Европа. Предложенията в рамките на ЕНП, европейското пространство за образование (ЕПО), Програмата за умения⁸⁴, европейската стратегия за университетите и пакета „Умения и таланти“⁸⁵, наред с програмите на ЕС като Европейския социален фонд плюс, действията по линия на „Мария Склодовска-Кюри“ (ДМСК), „Еразъм+“ и „Еразъм за млади предприемачи“, също имат важна роля за развитието, привличането и запазването на умения.

Новата европейска стратегия за университетите включва мерки за превръщане на висшите училища в двигатели на регионалните иновации, включително чрез фестивал на талантите, на който да се осъществява връзка между студенти и новосъздадени предприятия, програма в подкрепа на създаването на инкубатори в европейските висши училища и нова инициатива „новатори в училище“. Също така — като признание за значението на професионалното образование и обучение — центровете за високи постижения в областта на професионалното образование и обучение⁸⁶ предоставят висококачествена подкрепа за иновациите в целия ЕС и в рамките на регионите, включително чрез услуги като клъстери и бизнес инкубатори за новосъздадени предприятия, наред с предприемачески инициативи за участниците.

ЕИТ създаде най-голямата мрежа от партньори в областта на иновациите с 2900 партньори със специален акцент върху образователни курсове, които съчетават технически и предприемачески умения, както и услуги за създаване и ускоряване на новосъздадени предприятия с предоставянето на капиталови инвестиции за новосъздадените предприятия. Структурираният диалог относно цифровото образование и умения, чието начало беше поставено през октомври 2021 г., след речта на председателя Фон дер Лайен за състоянието на Съюза, също ще подкрепи държавите членки в усилията им за постигане на целта на цифровото десетилетие по отношение на уменията. Той ще допринесе за установяване на съществуващите пропуски на национално равнище и ще насърчи успешните подходи за подобряване на цифровите умения и свързаното с тях обучение.

Освен това няколко държави членки вече стартираха инициативата за „визи за новосъздадени предприятия“, а през 2021 г. 26 държави (24 държави — членки на ЕС, заедно с Исландия) подписаха Декларацията относно стандарта на ЕС за национални схеми за новосъздадени предприятия⁸⁷, с която се насърчават политики, които ще благоприятстват новосъздадените предприятия и ще улеснят достъпа до таланти, включително до международни таланти.

⁸² <http://www.ehea.info/>

⁸³ <https://www.coe.int/en/web/higher-education-and-research/lisbon-recognition-convention>

⁸⁴ [Европейска програма за умения — Заетост, социални въпроси и приобщаване — Европейска комисия \(europa.eu\)](#).

⁸⁵ [Умения и таланти | Европейска комисия \(europa.eu\)](#).

⁸⁶ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501>

⁸⁷ <https://startupnationsstandard.eu/>

Независимо от това ЕС изглежда изостава в световната надпревара за таланти⁸⁸. Квалифицирани изследователи и потенциални представители на академичните среди са се преместили от ЕС в САЩ, а ЕС е постигнал по-малък успех в сравнение с други държави от ОИСР, като например САЩ, Канада и Австралия, в привличането на световни таланти на по-ранни етапи от кариерата, включително на ниво докторска степен. Достъпът до таланти е възпрепятстван и от структурни пречки и продължаващи предубеждения, които водят до липса на многообразие в определени области на науките, технологиите, инженерството и математиката (НТИМ): жените представляват 22,4 % сред завършилите докторанти в областта на ИКТ и 29,4 % в областта на инженерното производство и строителството.

Успоредно с това населението на ЕС в трудоспособна възраст намалява поради демографските промени, а предвидимите промени на пазара на труда сочат вероятност от нарастващи несъответствия между търсените и предлаганите умения и бъдещ недостиг. Отчита се например относително висок дял на специалистите с умения в областта на авангардните производствени технологии и промишлените биотехнологии в ЕС-27, но в сравнение със САЩ в областта на ИИ и киберсигурността е налице забележима разлика⁸⁹.

Високата концентрация на таланти в рамките на държавите — членки на ЕС, ще засили този недостиг. Докладите на държавите относно инициативата HEInnovate⁹⁰ показват, че най-иновативните и предприемчиви висши училища са концентрирани в главните градове, което води до несъответствие между потребностите на икономиката и наличието на таланти. Регионите с потенциал за разработване на технологии, които са от решаващо значение за екологичния преход, като например възобновяемите енергийни източници, често са отдалечени от регионите с отрасли в преход като въгледобивната промишленост⁹¹.

Сътрудничеството между университетите и промишлеността, както и с научноизследователските и технологичните инфраструктури, е жизненоважен канал за създаването, оползотворяването и разпространението на нови знания. Данните обаче сочат, че е налице смесено използване на подкрепата за междусекторна мобилност въпреки по-голямото признаване на нейната стойност. Висшето образование, научноизследователската и технологичната инфраструктура и институциите за обучение, по-специално в региони с по-ниска степен на иновации понастоящем не разполагат с необходимите стимули, опит и ресурси, за да се ангажират по-ефективно с регионални и международни партньори в промишлеността. Мрежите и обучението за предприемачество, които са от съществено значение за изграждането на капацитет и опит за установяване на възможности и за предлагане на пазара на иновативни предложения, също не са еднакво достъпни, а екосистемата за иновации на ЕС не успява да отрази богатото разнообразие на населението в Съюза.

⁸⁸ Khan, J. (2021 г.). European academic brain drain: A meta-synthesis (Изтичане на мозъци от академичните среди от Европа: мета-доклад). European Journal of Education, 56 (2), стр. 265—278.

⁸⁹ Авангардни технологии за промишлеността — [Окончателен доклад, доклад относно технологичните тенденции и приемането на технологии](#), юли 2021 г.

⁹⁰ HEInnovate: насърчаване на предприемачеството чрез висшето образование — ОИСР.

⁹¹ https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news/eu-coal-peat-and-oil-shale-regions-updated-analysis-challenges-ahead-2021-03-16_bg

Освен това въпреки наличието на ефективен режим на опции върху акции⁹² за новосъздадени предприятия с цел привличане на таланти, който е доказал своята стойност, участието на служителите в ЕС остава ниско⁹³. Липсата на благоприятстващи иновациите режими на собственост на служителите възпрепятства способността на новосъздадените предприятия в ЕС да се конкурират за таланти с големите технологични дружества.

2.4.2 Водеща инициатива за насърчаване, привличане и задържане на таланти в областта на дълбоките технологии

Като се има предвид голямото предизвикателство да се привлекат и задържат таланти в ЕС, тази водеща инициатива е насочена към увеличаване на усилията на ЕС чрез дейности, които ще гарантират развитието и потока на важни таланти в областта на дълбоките технологии в рамките на ЕС и към него.

Таланти в областта на дълбоките технологии

ЕИТ ще предприеме инициатива, насочена към **1 милион таланти в областта на дълбоките технологии** за период от 3 години във всички държави членки. ЕИТ ще актуализира и разшири своите програми за развитие на талантите и уменията въз основа на нуждите на дълбокотехнологичните области, простиращи се от нови материали и синтетична биология до чистите технологии. Разрастващите се предприятия заедно с други представители на промишлеността ще предоставят информация за учебните програми и ще гарантират, че те отговарят на променящите се нужди на пазара на труда в съответните технологични области.

Освен това през третото тримесечие на 2023 г. ЕСИ и ЕИТ ще стартират **схема за стажанти в областта на иновациите**, за да се създадат възможности за над 600 изследователи и студенти и висшисти на ЕИТ да придобият опит в областта на иновациите до 2024 г. Стажантите ще придобият професионален опит в успешни дружества, подпомагани от ЕСИ и ЕИТ, като индивидуалните стажове ще зависят от изследователите и съответните потребности на дружествата.

Комисията също така ще предостави допълнителна подкрепа за обучение на висши училища, включително алианси на европейските университети, предприятия и центрове за научни изследвания и иновации чрез програмата „Цифрова Европа“. Това ще включва обучение на специалисти в области като науката за данните, ИИ, киберсигурността и квантовите технологии в подкрепа на бъдещото внедряване на такива технологии във всички икономически сектори.

⁹² Естония, Латвия, Литва, Франция, Португалия, Италия, Полша, Швеция и Ирландия вече са въвели политики за насърчаване на използването на опции върху акции и за новосъздадените предприятия. (източник: Rewarding Talent — A guide to stock options for European entrepreneurs, Index Venture 2021 (Възнаграждаване на таланта — ръководство за опции върху акции за европейските предприемачи, Index Venture 2021 г.).

⁹³ През 2016 г. то е било приблизително половината от това в САЩ. Въпреки увеличението оттогава насам то остава относително ниско.

Освен това Комисията, в партньорство със заинтересованите държави членки и заинтересованите страни, ще създаде **резерв на ЕС от таланти**, който да бъде задействан до средата на 2023 г.⁹⁴. Той ще представлява общоевропейска платформа — инструмент за намиране на съответствие, който ще помогне на европейските предприятия, включително новосъздадените, да намерят талантите, които не са в състояние да намерят на пазара на труда в ЕС. Това ще увеличи мобилността на квалифицираните лица към и в рамките на Европа чрез наемане на работа в международен план и чрез подпомагане на съчетаването между работодатели, установени в ЕС, и квалифицирани граждани на държави извън ЕС, които желаят да работят и да се преместят законно в ЕС. Директивата относно студентите и научните работници⁹⁵ и преразгледаната Директива относно синята карта на ЕС⁹⁶, която трябва да бъде транспонирана до 18 ноември 2023 г., също ще предложат законни пътища за привличане на висококвалифицирани работници, изследователи и студенти от държави извън ЕС и ще улеснят тяхната мобилност в рамките на ЕС. Освен това, в съответствие с предложението относно уменията и талантите, Комисията ще поднови дискусиите с държавите членки и други заинтересовани страни, за да оцени възможностите за по-нататъшни действия на равнището на ЕС, насочени към приемането на предприемачи и учредители на новосъздадени предприятия от трети държави.

Опции върху акции

Комисията ще създаде **работна група по опциите върху акции в рамките на форума на ЕСИ**, за да проучи подходи за преодоляване на административните пречки, които понастоящем ограничават използването на опции върху акции от страна на служителите в ЕС. На първо място форумът ще осигури възможност на Комисията и на държавите членки да обменят информация и да споделят най-добри практики с цел улесняване на координиран подход в ЕС.

Жените начело на дълбокотехнологичните иновации

Схема за предприемачество и лидерство на жените ще подкрепя на ранен етап новосъздадени технологични предприятия, ръководени от жени, включително чрез подобрена покана за представяне на предложения по линия на „WomenTech EU“⁹⁷. Това ще допринесе за други инициативи на ЕС, като например „Women4Cyber“⁹⁸, и евентуално за национални програми за ускоряване, за да се засили растежът на ръководените от жени дружества. Сътрудничеството между ЕСИ и ЕИТ в подкрепа на жените предприемачи ще бъде засилено чрез откриване от ЕИТ на програмата за лидерство на жените на ЕСИ за ръководени от жени новосъздадени предприятия в областта на дълбоките технологии. Допълнителните дейности ще включват възможности за работа в мрежа и свързване на жените бенефициери от редица инициативи, осигуряване на предприемаческа и цифрова компетентност на момичетата и жените чрез целенасочени действия като събития за

⁹⁴ Част от пакета от политики относно „Умения и таланти“, приет от Комисията през април 2022 г.

⁹⁵ Директива (ЕС) 2016/801.

⁹⁶ Директива (ЕС) 2021/1883 с краен срок за транспониране 18.11.2023 г., с която се отменя Директива 2009/50/ЕО на Съвета.

⁹⁷ https://eic.ec.europa.eu/news/eu-launches-women-techeu-pilot-put-women-forefront-deep-tech-2021-07-13_en

⁹⁸ [Комисията стартира Women4Cyber — регистър на талантите в областта на киберсигурността | Изграждане на цифровото бъдеще на Европа \(europa.eu\)](#).

предприемачество, наука, технологии, инженерство, изкуства и математика (ESTEAM), заедно със схеми за наставничество, обучение и подкрепа⁹⁹ и подпомагане на създаването и развитието на социални новосъздадени предприятия, ръководени от жени, като по най-добрия начин се изпълват действията, включени в европейския план за действие за социалната икономика¹⁰⁰.

Насърчаване на предприемаческа и иновационна култура

Комисията ще установи **партньорско обучение и преглед за общност за политики и практика в областта на иновациите**. В сътрудничество с ОИСР тя ще събере висши училища, включително новата европейска мрежа от иновативни висши училища, държавни служители и ключови заинтересовани страни, за да се стимулира приемането на политики и практики, засилващи приноса на висшите училища за иновациите в общностите, които обслужват. Ежегодната среща на високо равнище по въпросите на образованието и иновациите ще увеличи тези усилия, като обедини висши училища, дружества за дълбоки технологии и предприемачи с цел насърчаване на сътрудничеството и вдъхновяване на по-широката общност в областта на образованието, научните изследвания и иновациите с цел насърчаване на предприемаческа и иновационна култура в Европа.

Комисията също така ще продължи да подкрепя младите предприемачи чрез проекта на **ЕИТ „Момичетата се подготвят за кръговата икономика“ (Girls Go Circular)**¹⁰¹ и ще го разшири, за да обхване участници от всички държави — членки на ЕС, които предоставят цифрови и предприемачески умения на над 40 000 ученички.

Освен това от 2023 г. **алиансите за иновации в рамките на „Еразъм+“**¹⁰² ще подкрепят развитието на предприемачески умения със специален акцент върху уменията в областта на дълбоките технологии. Това ще подкрепи и допълни разработването на инкубатори в рамките на висшите училища в тясно сътрудничество с предприемаческия сектор, за да се помогне на студентите предприемачи да превръщат идеите си в предприятия, както е обявено в европейската стратегия за университетите.

Комисията също така ще подкрепи създаването на общности от експертни посредници, включително алиансите на европейските университети, за да се засили сътрудничеството между промишлеността, академичните среди и научноизследователските организации и да се подпомогне постигането на съответствие между предлагането на знания и изискванията на промишлеността за иновации.

⁹⁹ Организиран в 19 държави — членки на ЕС, за повишаване на компетентностите на жените и момичетата, включително чрез онлайн общности ESTEAM, които осигуряват възможност за учене и свързване с техни колеги онлайн.

¹⁰⁰ [План за действие за социалната икономика — Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване — Европейска комисия \(europa.eu\)](#).

¹⁰¹ [Момичетата се подготвят за кръговата икономика | Цифрови и предприемачески умения за кръговата икономика \(cit-girlsgocircular.eu\)](#).

¹⁰² Алиансите за иновации в рамките на „Еразъм+“ насърчават иновационния капацитет на Европа чрез сътрудничество и обмен на знания между висшето образование, професионалното образование и обучение (както първоначално, така и непрекъснато) и по-широката социално-икономическа среда.

2.5. Подобряване на рамката за създаване на политики в областта на иновациите

2.5.1 Предизвикателства

Политиките в областта на иновациите, които оказват въздействие, трябва да се основават на точно наблюдение и оценка. Политиките както на равнището на ЕС, така и на национално равнище трябва да бъдат в крак с променящия се характер на иновациите.

Понастоящем политиката в областта на иновациите се различава с множество определения във връзка с ключовата терминология и често с данни, свързани с политиката, които трудно могат да бъдат сравнени. Това затруднява лицата, отговорни за вземането на решения на равнището на ЕС и на национално равнище, да имат общо становище за актуалното състояние на иновациите и за различните компоненти и тенденции в иновациите в ЕС. Тази водеща инициатива има за цел да се справи с предизвикателствата при определянето на политиките, както и да увеличи подкрепата за капацитета на държавите членки, които се нуждаят от подобряване на своя подход за изготвяне на политики.

2.5.2 Водеща инициатива за подобряване на инструментите за създаване на политики

Тази водеща инициатива е съсредоточена върху разработването и използването на надеждни и сравними набори от данни и обща таксономия на данните, които могат да послужат за основа на политиките на всички равнища в ЕС и на подкрепата за политиките за държавите членки.

Политики, основаващи се на данни

През първото тримесечие на 2023 г. Комисията ще **изготви проучвателен доклад относно определенията, свързани с новосъздадени предприятия, разрастващи се предприятия и дълбокотехнологични иновации**. В последващо пилотно проучване ще бъде установен набор от показатели за новосъздадени предприятия, разрастващи се предприятия и дълбокотехнологични иновации, които могат да помогнат за анализирането и моделирането на политиките за екосистемите за иновации на регионално, национално и европейско равнище. Европейският сравнителен доклад за иновациите ще бъде съответно актуализиран.

Подкрепа за държавите членки

Комисията ще **подкрепя държавите членки и регионите при разработването и прилагането на по-добри политики в областта на иновациите чрез Инструмента за техническа подкрепа (ИТП) като част от Инструмента на Европейския съюз за възстановяване (Next Generation EU)¹⁰³**. Това ще осигури съществена подкрепа, която например може да обхваща събирането на данни за информирано изготвяне на политики, изграждането на капацитет за персонала в областта на обществените поръчки, предоставянето на регулаторни консултации и използването на регулаторни лаборатории.

¹⁰³ https://europa.eu/next-generation-eu/index_bg

Комисията също така ще подсили своя механизъм за подкрепа за политиката по линия на „Хоризонт“, за да предоставя практическа подкрепа за разработването, изпълнението и оценката на реформите, които повишават качеството на инвестициите, политиките и системите в областта на научните изследвания и иновациите в държавите членки.

Координиране на политиката

През 2022 г. Комисията ще **засили ролята на форума на Европейския съвет по иновациите**¹⁰⁴, като подобри обмена на най-добри практики и координацията на националните инициативи на политиката в областта на иновациите. Политическите насоки на форума ще бъдат в съответствие с Пакта за научни изследвания и иновации¹⁰⁵ и ще бъдат използвани в работата на управлението на ЕНП и на Комитета за европейското научноизследователско пространство и иновациите в ролята му на съвместен консултативен комитет на високо равнище в областта на стратегическата политика, предоставящ съвети на ранен етап на Съвета, Комисията и държавите членки по въпроси на стратегическата политика в областта на научните изследвания и иновациите.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Европа може да бъде световен лидер в настоящата вълна от дълбокотехнологични иновации, като положи съгласувани усилия, които мобилизират разнообразните ѝ таланти, интелектуални активи и промишлен капацитет. По-специално държавите членки и регионите се насърчават да се основават на предложенията и да работят с Комисията и заинтересованите страни за мобилизиране на инвестиции, осигуряване на благоприятни рамкови условия и провеждане на съществени реформи.

До 2024 г., в тясно сътрудничество с представителите на държавите членки във форума на Европейския съвет по иновациите, Комисията ще наблюдава и докладва за напредъка и въздействието на действията, набелязани в настоящото съобщение.

¹⁰⁴ <https://ec.europa.eu/research-and-innovation/en/strategy/support-policy-making/shaping-eu-research-and-innovation-policy/building-european-innovation-ecosystem/eic-forum>

¹⁰⁵ Предложение за препоръка на Съвета относно Пакт за научни изследвания и иновации в Европа (2021 г.).

Списък на действията в съобщението

Заглавие (Водеща инициатива — действия)	Срокове
Водеща инициатива: Финансиране за разрастващи се предприятия в областта на дълбоките технологии	
1. Директива относно данъчно облекчение за намаляване на преференциалното данъчно третиране на дълга (DEBRA) по отношение на корпоративния данък, предложение на Комисията	2-ро тримесечие на 2022 г.
2. Законодателен акт за котирането, предложение на Комисията	4-то тримесечие на 2022 г.
3. Разширяване на европейското действие за разгръщане на рисковия капитал (ESCALAR)	2023 г.
4. Работна програма на ЕСИ за 2022 г. Пилотен проект за европейски индекс за представеност на половете и многообразие в областта на иновациите	1-во тримесечие на 2023 г.
5. Програма Women2Invest на ЕИТ	4-то тримесечие на 2022 г.
Водеща инициатива: Създаване на възможности за дълбокотехнологични иновации чрез пространства за експериментирание и възлагане на обществени поръчки	
6. Документ с насоки относно регулаторните лаборатории	2-ро тримесечие на 2023 г.
7. Отворен изпитателен стенд за иновации в областта на водорода от възобновяеми източници	1-во тримесечие на 2024 г.
8. Стартиране на съоръжения за изпитване и експериментирание с цел изпитване на иновации в областта на ИИ	2023 г.
9. Преразгледана рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации	4-то тримесечие на 2022 г.
10. Стартиране на специализирана консултантска служба в областта на обществените поръчки за иновации	1-во тримесечие на 2024 г.
Водеща инициатива: Ускоряване и укрепване на иновациите в европейските екосистеми за иновации в ЕС и преодоляване на различията в областта на иновациите	
11. Създаване и свързване на регионални „долини за дълбокотехнологични иновации“	3-то тримесечие на 2023 г.
12. Известие на Комисията относно полезните взаимодействия между програмата „Хоризонт Европа“ и Европейския фонд за регионално развитие	3-то тримесечие на 2022 г.
13. Удвояване на броя на водородните долини в ЕС	2025 г.
14. Създаване на Innospace — обслужване на едно гише за участниците в	2023 г.

екосистеми за иновации	
15. Стартиране на Scaleup 100	1-во тримесечие на 2023 г.
Водеща инициатива: Насърчаване, привличане и задържане на таланти в областта на високите технологии	
16. Стартиране на инициатива на ЕИТ за таланти в областта на дълбоките технологии	4-то тримесечие на 2022 г.
17. Стартиране на схема за стажанти в областта на иновациите	3-то тримесечие на 2023 г.
18. Създаване на резерв на ЕС от таланти, за да се помогне на предприятията, включително новосъздадените, да намерят таланти от държави извън ЕС	3-то тримесечие на 2023 г.
19. Създаване на схема за предприемачество и лидерство на жените	2-ро тримесечие на 2023 г.
20. Обмен на най-добри практики относно опции върху акции за служители на новосъздадени предприятия	4-то тримесечие на 2022 г.
21. Общност за практики в областта на образованието и иновациите	4-то тримесечие на 2022 г.
22. Стартиране на алианси за иновации в рамките на „Еразъм +“	2-ро тримесечие на 2023 г.
23. Отправяне на покана за представяне на предложения за „Цифрова Европа“ за обучение на експерти в ориентирани към бъдещето области	3-то тримесечие на 2022 г.
Водеща инициатива: Подобряване на инструментите за създаване на политики	
24. Доклад относно определенията, свързани с новосъздадени предприятия, разрастващи се предприятия и дълбокотехнологични иновации	1-во тримесечие на 2023 г.
25. Засилване на ролята на форума на Европейския съвет по иновациите	4-то тримесечие на 2022 г.